

Dr. K. Moser, »Der Karst und seine Höhlen«, Triest, 1899, Schimpff, 6 K.

Znani profesor tržaške državne gimnazije je zbral v tej knjigi jedro svojih spisov in predavanj o Krasu in njegovih votlinah. Na koncu knjige je napisal na petih straneh vse svoje spise in predavanja. Dr. Moser je preiskaval zlasti votline okoli Nabrežine (posebno jamo Vlačico) in Gabrovice ter našel v mnogih izmed njih človeške sledove še iz starokamene dobe. Preiskaval je pa tudi gradišča po vsem tržaškem Krasu ter jih opisal lepo število v svoji knjigi. V tem obziru ima Moserjevo delo, ki je sicer vse polno samohvale, vendarle stalno vrednost.

S. R.

Tomek, Povjest kraljevine češke. Pohrvatio, životopisom pisca i uvodom popratio Iv. Jemeršić. Zagreb 1899.

Marljivi hrvaški župnik Jemeršić je pohrvalil znano Tomkovo zgodovino češkega kraljestva. Vrednost imenovane zgodovine je v sedanjem času jako majhna, ker pisatelj je še učenec stare šole. Pripoveduje posamezne dogodke brez notranje zveze. Zgodovina srednjega veka je jako obširno obdelana, novega veka pa na primerno malo straneh. Čehom se je vkljub temu priljubila ta knjiga; doživela je že sedem izdanj (1. 1843. l., 7. 1898. l.). Navzlic mnogim pomanjkljivostim smo vendar hvaležni prevodilcu, da nas je seznanil s to zgodovino. Prevod se lahko bere.

F. K.

Svatopluk Čech's Leben und Werke. Von Phil. Dr. Jaroslav Sutnar. (Verlag der Oesterr.-Ung. Revue, 1898.)

Knjiga bodi posebno zaradi tega omēnjena, ker je znak češke podjetnosti in požrtvovalnosti, kadar gre za to, da spozna svet češki narod, njegove slavne može in njegove težnje. Kakor so n. pr. pred leti dobivali Slovenci, posebno dijaki, češke slovnice in slovarje v darilo, tako je to knjigo razposlal brezplačno raznim zavodom »Český spolek pro šíření lidové osvěty ve Vídni«, hoteč natančneje seznaniti tudi nečeško občinstvo s slavnim sodobnim češkim pesnikom.

Kdo ne pozna poleg Jaroslava Vrchlickega, glave kozmopolitične šole in zastopnika zapadnega byronizma, njegovega antipoda, nacionalnega pristaša vzhodnega byronizma, Svatopluka Čecha? Z zanimanjem vzamemo torej knjigo v roke. Res nam nudi vse, kar želimo vedeti o Čechu. Za dovolj obširnim životopisom (str. 1—16) sledi pregled njegovih del s kratko vsebino vsaj važnejših, potem se opisuje njegov pesniški značaj: notranje posebnosti njegove muze, njegovo duševno obzorje, vzori, jezik in slog, stališče v češkem slovstvu; prevod neke pesmi ter povest »Foltýnův buben« zaključuje knjigo.

Čudimo se bujni, včasih prebujni fantaziji, ki je izvor neverjetne plodnosti pesnikove. V njem spoznamo pravega romantika (gl. str. 65.), ki se mu gnusi gola realnost . . . Humor pozna i on (posebno v prozi), ali ta humor je navadno »smeš skozi solze«.

V nasprotju s splošno sodbo na Češkem, da je Čech v prvi vrsti epik, je trditev na str. 68. sl., da je pesnik pred vsem lirično nadarjen; češ, tudi njegovi epski izdelki so polni lirskih elementov na kvar dobre osnove. — Popolnoma nasprotno se sodi v Ottovem naučnem slovníku IV., str. 842b:

»Čech je především epik: tuto struno nezapře ani v lyrice, i tato vždy se valí širokým tokem, a je šťastnější, kde může popisovati a líčiti,